

~~xxxxxxx~~ V srednjem veku se ta grad pogosto omenja, tekem časa pa je popolnoma padel v pozabo, tako da nihče od domačinov ne ve povedati kje je ta grad stal. Domnevajo da je p. Marija sedem žalosti bila prvotno grajski hlev, kar pa nič ne drži. ~~Sela~~ v Stadthalterei Registratur najden urbar trga Vojnik iz l. 1524, ki govori o tem da je bila c. sv. Tomaža prvotno grajska kapela je ~~xxxx~~ gornjo trditev izpodbil. L. 1890 ~~je~~ najdeni ostanki gradu na hribu sv. Tomaža, ki leži vzh. od Vojnika, takrat očistili in upostavili grajski vodnjak. Najstarejši lastniki so bili Vojniški gospodje. Prvi se omenja l. 1160. L. 13 so izumrli in grad je pripadal deželnemu knezu. L. 1427 zasedel grad Johann Vitovec in ga razrušil. L. 1443 je grad pripadal Celjskim grofom in ko so izumrli prišel zopet v posest ~~štajxxxkxxxkneza~~. Herzoga von Steiermark. Po Annales J.C. Aquilini naj bi bil grad l. 1437 razrušen, verjetno je moral biti pozneje vsaj deloma popravljen, ker v Urbarju trga Vojnik iz l. 1524 zahtevajo, da mora župnik brati mašo v grajski kapeli.

Ign. Orožen Das Dekanat Neukirchen, l. 1893, str. 265-271.

VOJNIK - kapela v hiralnici

L. 1891 postavljena skupno s stavbo hiralnice.

Ign. Orožen, das Dekanat "eukirchen, l. 1893, str. 250.

Vojnik - kapela božjega groba(ne stoji več).

1.

Listina iz l.1681 govori o tej kapeli(str.236),stala je poleg p.c.sv.Florijana. Naslikana se je ohranila na votivni sliki sv. Florijanu v c.sv. Florijana. Bila je majhna, nizka, stavba. Skupno s p.c.sv. Florijana je bila exsekrirana in zaprta. Pozneje so jo podrli.

Ign. Grožen- Das Dekanat Neukirchen, l.1893, str. 249.

V stadthalterei v Graz se nahaja Urbar trga Vojnik iz l.1524.Navaja vsebi= no urbajra(str.272-+89.)

Vojnik je bil deželnoknežja ~~na~~ trg. Imel je svoj lastni grb, ki je bil po= dolžno razdeljen v dve polovici, v desni polovici je bila grofovska krona, v levi prečni tram.

L.1515 podelil cesar Vojnik Vitezu Andreju Hohenwarter.

Iz Urbarja iz l.1524 je razvidno, da je trg vojniki imel že takrat Burgfired in lastno sodstvo in da so sami volili sodnika. Že cesar Maximiljan I. je dovolil trgu dva cerkvena dneva.

Ign.Orožen: Das Dekanat Neukirchen, l.1893, str.289.

Ta podružnica je bila prvotno grajska kapela gradu Vojnik. Po podatkih i Urbarja iz l.1524 mesta Vojnik, je bila župnija obligirana, da se je v kapeli trikrat v tednu brala maša.

Ta kapela je obstojala še po razpadu gradu, dokler ni bila l 1787 exsekurana in je začela razpadati.

L.1890 so jo začeli domačini na lastne stroške popravljati in je bila l. 1893 dograjena.

Ign.Orožen: Das Dekanat ~~Vojnik~~ Neukirchen, 1893, str.243

SV. Tomaž pri Vojniku (St. Thomas)

Filiala, posvečena sv. Tomažu.

Pravilno orientirana cerkev stoji na strmem griču vzhodno Vojnika na n. v. 417m.

Viri in literatura : Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VIII. Dekanat Neukirchen, Maribor 1893.

Cerkev je pravzaprav večja kapela. Sestavljajo jo: predzidan prizmatičen zvonik, v katerega vodijo ob severni steni kamenite stopnice, pravokotna ladja, ki neposredno prehaja v ~~3/4~~ 3/8 zaključek, kateremu je na severu prizidana sorazmerno velika, pritlična zakristija. Gradnja je kamenita, material je vzet iz okoliških grajskih razvalin, ometana. Strehe : sedlast strešasta, opečna ; zvonikova 8-strana, ulomnjeno piramidasta, pločevinasta

Zunanjščina: Je kmečko neoromanska. Vsa okna in portal so ppk.

Notranjščina: Je preprosta. Tlak je deloma kamenit deloma cementen. Križno obokana zvonica se odpira s ppk lokom v cerkev. Pevska empora je

lesena. Cerkev pokriva dvojni kapasti obok, katerega nosijo par širših in 3 pari ožjih pilastrov, katere povezujejo oproge in loki.

Oprava: Glavni oltar je neoromanski. Križev pot pp formata, o. pl. je ekspresivno ljudsko delo iz 1. pol. 19. stol.

Oprema: V cerkvi visi slika Obglavljanja sv. Katarine o. pl. , v spodaj konkavno, zgoraj konkavno-konveksno razgibanem okviru, ki je baročno komponirano slabše delo verjetno še 18. stol.

Zvonik: Bronasti zvon je bil vlit v Zagrebu l. 1951. Je počen.

Podstrešje: Zvonikovo nadstropje je povezano s pevsko emporo z ppu lokom. Vsi oboki so opečni.

Resume: Cerkevica je od nekdaj fungirala kot grajska kapela in se kot taka omenja l. 1624 v vojniškem urbarju. Od te cerkvice hrani Mestni muzej v Celju čašasti brstni kapitel iz marmorja iz 1. pol. 13. stol. Ta cerkevica je stala tudi še potem, ko je bil grad od konca 17. stol. dalje zapuščen, ter so jo eksekirali l. 1787. V teku 19. stol. se je spremenila v razvalino. Sedanja stavba je bila zgrajena na temeljih stare l. 1890-93.

Okolica: Okoli cerkve je ovalen v smeri vzhod-zapad ležeči plato, na katerega robovih so še ohranjeni sledovi grajskega obzidja nekdanjega vojniškega gradu, ki se posredno omenja že l. 1160 in katerega prvi lastniki vojniški svobodniki so izumrli že l. 1241. Blizu cerkvice je še ohranjen stari grajski vodnjak.

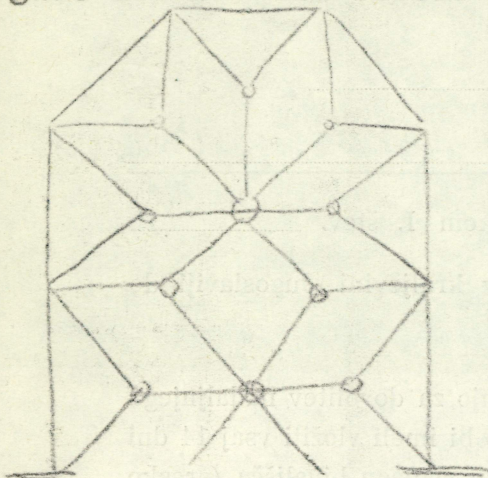
Konsrevatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo:

Opombe: Kmet pod cerkvijo je pred leti uporabil za utrditev poti reliefno obdelane kamne, na katerih so bili po njegovih trditvah kačaste in zma-
jaste spake, gotovo romanske ostaline nekdanjega mogočnega gradu in njegove
kapele.

J. Curk: Celjska topografija, rkp. str. 44 (zapiski 1956).

Prezbiterij tristrano zaključen z gotskim podzidkom. Na jugu ostanki slik sv. Krištofa. Prezbiterij znotraj gotsko obokan. Dober vel.oltar sr.18.stol. Zelo lepi leseni svečniki. Obok poznogotski, rebrast z okroglimi sklepniki brez okrasja. Konzole gladki ščitki. Ob oltarju tri primitivno sklesane figure kot nosilke reber.

Novo pobarvan. V ladji nov raven strop na traverzah. Prižnica dobra iz zač. 18.stol.

Str. oltar dober iz sr.18.stol. Na sev. steni slika M.B.(Landshut) in celovškega Kristusa iz l.1748.

Obe prav do tri.

Slika sv. Ane v okviru iz sr.17.stol.

V kapeli oltar sv. Franč. Asav. izredno bogat, soroden velikemu iz sr.18.stol.

Odlični leseni svečniki

Stele, CXXVI, 10.8.1937, str.40 -41.

Franz X.Gorjup pravi v svojih Annotatio rerum memorabiliorum iz 1.1777 str.55) da je bil župnija v Vojniku ustanovljena 1.1613. Vendar govore razne listine o tem, da je cerkev obstojala tu že preje. tako iz 1.1273, kjer piše v Codexu iz Udin o nekem Henricusu de Grecz, ki je vse pravice, ki jih je imel do župnije Vojnik prenesel na oglejskega patriarha (str.224)

Iz 1.1464 v istem Codexu, ko se omenja neki Hanns Vicari iz Vojinka (str.225)

Iz 1.1524 Urban urada v Vojniku, zopet omenja župnijo.

Iz 1.1567 Vizitacijsko sporočilo (str.81), ki pravi da je c.sv. Jerneja v Vojniku filiala župnije St. Leonhard v Novi cerkvi. Kaj se je moralo pozneje zgoditi, da je bila c. 1.1613 upostavljena kot župnija?

Najstarješi del zgradbe je prezbitarij z gotskim obokom in gotskim slavo-lokom. Ladja je imela vrvotno raven lesen strop, sedaj je obokana. Na juž. strani ladje je prizidana kapela sv. Janeza Nep., zgrajena^{PO} l. 1730. Kajti v cerkvi je votivna slika iz l. 1730, na kateri te kapele še ni. Na zap. strani c. je zvonik.

Cerkev ima 4 oltarje: gl. oltar sv. Florijana v prezbit., dva str. oltarja v ladji, desno B.V. Marije in levo sv. Ane, v str. kapeli sv. Janeza Nep.

Cerkev ima tri zvonove, skupaj 950 funtov težki z napisi:

" Im Namen Gottes bin ich geflosse in 1673(majhni)

" Sancte Floriane ora pro nobis. Anno 1723. Conradus Schneider Cilleae me fudit," (srednji) in " Georgius Steinmetz Cellea Anno 822 me fudit. Von den wohlthätigen Bürgern Hoheneggs gestiftet zu Ehren unserer lieben Frau Maria sieben Schmerzen." Zadnji, vel. zvon je bil renešen iz prvotne c. M. sedem žalosti.

Na cerkvi zunaj je vzdian antični reljef(opisan na str. 10.)

Ign. Orožen: Das Dekanat Neukirchen, l. 1893, str. 232 - 236

VOJNIK (Hochenegg).

Filiala, posvečena sv. Florijanu.

Pravilno orientirana cerkev xx stoji na strmi skali tik nad trgom.

Viri in literatura: Ign., Orožen: Bistum und Diözese Lavant VIII. Dekanat Neukirchen, Maribor 1893; Farna kronika; Izginula votivna slika iz l. 1730

Cerkev sestavlja: prizmatičen zvonik, pravokotna ladja, ki je na jugu v liniji zvonika, na jugu prizidana, 3/8 zaključena, nekoliko višja

kapela, ožji, toda nekoliko višji, $3/8$ zaključeni prezbitერიj ter na severu prizidani nizka $3/8$ zaključena ter zapadno nje nizka, pravokotna zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe sedlasta, strešaste, pultasta, opečne; zvonikova 8-strana, vlomljena, piramidasta, škrljeva.

Zunanjščina: Zvonik je brez talnega in s prostim venčnim zidcem, ki se nad zvonovimi linami trikotno dviga. Vrat ~~ima~~ nima, pač pa v zapadni steni 3 in v južni 1 pp odnosno pd lino. Dvojne zvonove line, ločene s slopiči, se ppk zaključujejo. Pod njimi so 3 velika urna kazališča. Zvonik je včasih krasil opečno rdeč šivani rob.

V južni ladjini steni sta 2 portala, do katerih vodi po 12 stopnic. Zapadni portal je pp, njegove podboje in preklado krasi renesančne rosete in operotničena angelska glavičar, grede pa bogata profilacija. Nad portalom je pp okno s stopničastim ostenjem in diagonalno kovano mrežo. Vzhodni portal je preprost pp. Nad njim je školjkasto zaključena niša, poleg nje pa pp okno s stopničastim ostenjem. Kapela je brez talnega zidca in s profiliranim fabionom. V obeh podolžnicah ima pp okni s lunetama, v zaključnici pa okroglo lino z luneto in sončno uro. Severna ladjina stena ima v zapadnem delu okroglo lino, v vzhodnem pa pp okno s stopničastim ostenjem. Ogale so krasili naslikani šivani robovi.

Zakristija je brez talnega zidca. V pravokotnem delu ima malo kvadratno okno s stopničastim ostenjem, v $3/8$ delu ima ppu lino v zapadni poševnici ter pp portal z lesenimi podboji in pravokotno zamreženo nadsvetlobo v vzhodni steni. Njene ogale so krasili šivani robovi, ki so bili križno-diagonalno rdeče-belo poslikani, pod konkavnim fabionom pa jo je opasoval rdeče-bel

naslikani ločni zidec.

Prezbiterij opasuje gotski talni zidec, ter žlebasti fabion. Njegove ogale je krasila že omenjena slikarija šivanih robov. Prezbiterij ima v južni steni pp okno s stopničastim ostenjem, v vzhodni pa luneto. Pod fabionom obteka prezbiterij rdeče naslikan ločni zidec, ki je še gotskega porekla.

Notranjščina: Tlak je šamoten ter se v ladji dvigne za 1, v kapeli še za 1, v prezbiteriju pa za 2 stopnici. Zidana pevska empura počiva na mogočnem slopu in 3 banjastih obokih s sosvodnicami. Tlakana je z opeko ter ima polno leseno ograjo. Na njej se nahaja v ladjini severni steni mala pp lina s posnetimi robovi, ki kaže na gotsko starost ladje. Ladjine stene so nerazčlenjene, opasuje jih profiliran zidec, nad katerim se pne ravni traversi strop. Kapela se odpira s ppk slavolokom, na katerem se nahaja napis: DIVE JOANNES SUB UMBRA PROTECTIONIS TUAE SUSCIPE T NOS. Kapelo poživljajo v oglih pilastri, opasuje profilirana greda, pokriva pa križna kupola. Ostro ločen slavolok ima obojestransko posnete robove. Prezbiterij pokriva zvezdno-rebrasti obok, katerega žlebasto profilirana rebra počivajo na okroglih služnikih, ki stoje na konsolah. Konsole predstavljajo: od leve proti desni: Preprosto roseto, stožec z grbom, nosečo figuro, stožec, nosečo figuro, nosečo figuro, stožec z grbom in stožec. Rebra sklepajo 2 večja in več manjših okroglih sklepnikov.

V zakristijo vodi kamenit ppk portal. 3/8 del zakristije je tlakan z opeko ter krit z banjo, v katero se vrezuje 3+3 in 1+1 sosvodnic. Zapadni del zakristije obsega stopnice na prižnico, ki so iz opeke.

Oprava: Glavni oltar obsega: leseno sarkofagasto menzo, v prostor razviti podstavek, ki tvori obhodna loka, okrašena s školjkovino, na katerih stoji Janez in Pavel ter nastavek, katerega nosijo par stebrov, par slopov in

par volut , ter golšasto ogredje , ki je v sredi prekinjeno tako, da osrednja niša sega še nekoliko v atiko. Atiko flankirata volutasta slopa ter voluti, na katerih klečita 2 angela, zaključuje pa usločena greda z lambrekinastim baldahinom vzrxxxi temenu. V osrednji niši stoji sredi oblakov in angelov Florijan, ki obliva goreče mesto, v atiki pa je upodobljeno Vstajenje. Tabernakelj krona visoki baldahin. Svečniki so leseni. Ves oltar je bogato okrašen s školjkovino in rokajem, atiko pa odeva draperija. Oltar je povprečne kvalitete in iz 3. četrtine 18. stol. Anin oltar ima vidano menzo, prostorno razvit podstavek ter nastavek, katerega nosita volutasta slopa z golšastima kosoma ogredja, zaključuje pa atika z volutastima slopoma in polkrožno speljano gredo, katero krona školjka. V nastavku je slika " Ana uči Marijo", o. pl., konkavno-konveksno zaključena, iz 2. pol. 18. stol. in srednje kvalitete. Ob strani stojita kipa Barbare in Katarine, na ogredju klečita efeba, v atiki pa je srce Jezusovo, v gloriiji oblakov, angelov in žarkov. Oltar je iz 2. pol. 18. stol., belo barvani tabernakelj pa je dodatek 19. stol. Oltar v Janezovi kapeli ima sarkofagasto menzo, poševno v prostorxx razviti podstavek, ki je preko obhodnih lokov povezan s pilastroma ob stenah ter nastavek, katerega nosita 2 bogato oramentirana slopa (2para), par gladkih stebrov in obstranska slopa. Prednji par slopov se spreminja v voluti, ki nosita polkrožno usločeni del grede, pritekajoče od obstenskih slopov, ter tvoreče pred zadnjim parom slopov golši, kateri nosita gladka stebra. Atiko tvori prostorno zelo razgibana arhitektura, sestavljena iz 4 slopov z volutama ter krog tvoreče grede s školjkastimi izrastki. Obhodana loka tvorita v temenih bazi za kipa Lenarta in Izidorja, nad njima pa tvori ogredje zavesasta loka s podstavkoma za 2xx efeba. V osrednji niši kleči Janez Nepomuk v oblakih, obdan od angelov, na njega pa padajo od monstrance v atiki žarki. Pri tem je zanimiva scensko-prostorna igra. Na ogredju

nosijo angeli znamenja 3 nebeških čednosti. Tabernakelj je mlajši in belo pobarvan. Flankirata ga 2 svetnika, verjetno Ignacij in Franc Ksaverij. Ves oltar je bogato in dobro komponirano delo, vendar v detajlih precej konvencionalen in shematičen. Čas nastanka oltarja je 3. četrtina 18. stol. Prižnico 5/8 tlorisa krasi na oglih stebriči, vmesna polja pa školjke v akantovih kartušah. Baldahin enakega tlorisa poživljajo na oglih golše, kronajo pa ga volute, tvoreče bazo za kip Dobrega pastirja. Prižnica je iz sredine 18. stol.

Oprema: Na severni ladjini steni vise 3 slike: 2 v pp okvirih predstajata Mater Doloroso in Celovškega Krista trpina ter sta iz leta 1748.; tretja mlajša pa predstavlja Ano Učeko Marijo in je v lepem okviru iz 2. pol. 17. stol. Okvir zgoraj krasi angelske glavice, ob straneh hrustančasto ušesovje, spodaj pa povezano lovorjevo listje. Pod emporo stojita v kotu 2 enosedežni klopi iz začetka 18. stol. V zakristiji je omeniti edino presbiterijev talni zidec, ki dokazuje, da je zakristija kasnejši dodatek. Vsa njena oprema je bp.

Zvonik: v njem visi zvon z napisom: IN NAMEN GOTTES BIN ICH GEFLOSSEN IN 1673. NICOLAUS URBANUS BOSET ZU CILLI LAT MICH GEGOSSEN. Zvon krasi mali okroglo komponirani reliefi Vstajenja in Trojice. Mali, precej bolj ohranjeni zvon, krasi ornamentalen pas, letnica 1738, reliefi z izpisne skupine in Kraljice Marije ter črki B : S:

Podstrešje: Ladjin strop je travertin ter ca 30 cm višji od prvotnega, ki je v ladji počival na venčnem zidcu. Kapelin obok je kamenit ter višji od lajdinega. Zakristijsko podstrešje dokazuje, da je zakristija dodatek, kar se vidi po presbiterijevem ometu in njegovem žlebastem fabionu.

Resume: Cerkev se prvič omenja l.1453., ko je celjski grof Friderik II pri njej ustanovil benificij, l.1567 pa se pri njej omenja bratovščina sv. Florijana. Cerkev je nastala v sredini 15. stol. Od nje so še ohranjeni ladja in prabiterij, ki je bil od vsega začetka obokan, medtem ko je bila ladja ravno krita.[V 17. stol. sta bila prizidana zvonj in zakristija, predelana okna ter vstavljen južni portal.]. Po letu 1730. je bila prizidana Nepomukova kapela ter zapadni del zakristije s stopnicami na prižnico. Opravo je cerkev dobila v 2. pol. 18. stol.

Okolica: Cerkev leži na skali tik nad severnim dostopom v trg ter jo je nekoč obdajalo obzidje ali vsaj eskarpa. Vzhodno cerkve je stala v 18. stol. kapela Božjega groba. Bila je mala, nizka in malopomembna stavba. Po eksekraciji l. 1787. so jo zaprli in podrli. Nekoliko nad njo so stali v 17. stol. 3 križi.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Leta 1890. se je v c-ekvi nahajala velika votivna podoba, predstavljajoča Florijana in trg Vojnik, ki je imela sledeči napis: S. FLORIANI PITT FUR UNS!/EX VOTO DEN 29. NOVEMBER/ 17MARCKT HOHENEGG 30. Nastala je v spomin na veliki požar l. 1730., ki je upepelil večji del trga. Slika ni več ohranjena.

J. Curk , Celjska topografija, skp., str.54-56. (zapiski 1956).

Vel.oltar žal.M.božje iz srede 19.stol. dosti dober. Lepi svečniki.

Istočasna oba str. oltarja s starejšimi figurami. Istočasen oltar v kapeli, kjer so Fantonijeve slike. Vso cerkev je sedaj zelo pestro poslikal Vipotnik. Dekorativno zadovoljivo, figuralno zelo skromno, posebno izraz obrazov je reven. Celoten vtis kljub kljub slikarjevi nedozorelosti še dosti zadovoljiv. Izraz precej aēsinski.

Orgeljska omara sicer slabo pobarvana, a iz 17.stol., mogoče iz prejšnje ž.c. V sev. steni ladje je kip Pieta z zelo majhnim mrtvim Jezusom. Kip je pupa oblečena. Slabo poslikan, a dosti expresiven.

Stele, CXXVI, 10.8.1937, str.41-42.

Verjetno zgrajena l.1682 nad c.sv. Florijana. O postavitvi te c. govori listina s katero so vojniški meščani prosili strassbarški kapitel za dovoljenja, postaviti cerkev. (str.236-237.) Ta listina govori tudi o tem

da so poleg kapele božjega groba, ki je stala vzhodno od c.sv. Florijana postavili tri križe in nad temi križi c.M.sedem žalosti. L.1751 je bila cerkev blagoslovljena in l.1787 za Jožefa II exsekirrana. in opuščena. Ze l.1820 je bila deloma razpadla l.1822 jo zopet obnovili.

Za gl. oltar so uporabili oltar sv. Elizabete iz špitala opuščene špitalske kapele v Laškem. Tega so pozneje zamenjali z oltarjem Matris Dolorosae ki ga je naredil Spiller.

Poleg tega ima cerkev še 3 oltarje, sv. Križa v sev. kapeli, sv. Valentina na sev. strani ladje in sv. Antona Erem. na juž.strani.

4 zvonovi imajo sledeče napise: l. majhni: Salesius Feltl hat mich gegossen in Graz anno 1816.

2. " S.^a Maria ora pro nobis anno 1734 Caspar Balthasar Schneider Cilleae me fudit."

3. " A peste fame et bello a fulgore et tempestate. Conradus Schneider Cilleae me fudit 1711."

4. " S.Maria S.Bartholomaei orate pro nobis 1751. Zu Gottes und Maria Ehr

bin ich ~~gegessen~~ geflossen. Caspar Balthasar Schneider zu Cilli hat mich gegossen."

"etztere, die gorsse Glocke, gehörte früher der Pfarrkirche in Hoheneck.
Ign. Orožen: Das Dekanat Neukirchen, 18 1893, str. 236-242.

Oltar iz špitalske kapele v Maškem so l. 1822 prodali p.c. M.B. v Vojniku.
Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diöcese Lavant,
4. del, l. 1881, str. 86.

VOJNIK (Hochenegg)

Filiala, posvečena Mariji 7 žalosti.

Pravilno orientirana cerkev stoji na griču nad Vojnikom v n.v. 339m.

Viri in literatura: Ignacij Orožen: Bistum und Diöcese Lavant VIII. Dekana Neukirchen, Maribor 1893.

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja, kateri je na severu prizidana pravokotna kapela, na jugu pa nadstropna zakristija, nato pravokoten enako visok prezbiterij, kateremu je na vzhodu prizidana prizmatičen zvonik. Gradnja je kamenita mešana z opeko, ometana. Strehe enotna, sedlasta, nad kapelo in zakristijo pultasta, opečna; zvonikova je zvonasto laternasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Cerkev opasuje preprost talni in konkavni venčni zidec, sicer je zunanjščina nerazčlenjena ter držana v stilu 1. pol. 19 stol. Do preproste fasade vodi 12 stopnic, popravljenih l. 1913. V osi fasade je preprost pp portal s pazduhama, pps okno, preprosta stenska slika vsedeče Marije z Jezusom ter na vrhu podstrešna pps lina.

Ladjini podolžnici imata po 1 veliko pps okno, zakristija ima v južni steni eno nad drugim 2 pp okni, v vzhodni pp portal in majhno podstrešno pp lino. Kapela ima v vzhodni steni preprost pp portal, v tej in zapadni steni po 1 pps okno, pod oknom zadnje stene pa opazno sled zazidanega pp okna s kamentim okvirom. Prezbiterij ima v obeh podolžnicah po 1 pps okno. Zvonik je z maltastima zidcema razdeljen v 3 etaže. Opasuje ga pristrešen talni zidec ter profiliran fabion, ki se nad urnimi kazališči polkrožno usločuje. V pritličju južne stene je preprost ppk portal, v drugi etaži sč nahajajo 3 velike spps line, v vrhni etaži pa so enojne ppk zvonove line z maltastimi okvirji in balustrado.

Notranjščina: Ker cerkev visi proti zapadu, se ladja dvigne pri slavoloku za 3 stopnice, prezbiterij pa za 1. Tlak je šamoten. Zidana pevska empora počiva na 2 slopih in 2 kapastih obokih, tretjega pa zavzemajo stopnice nanjo.

Ladja je kvadratna, ima pri pevski empori in slavoloku 2 para kombiniranih slopov, ki nosijo kupolast obok in prečno kapo nad empero. Ppk slavolok zavzema skoraj vso širino in višino ladje. Prezbiterijeve stene členijo 3 pari kombiniranih slopov, ki nosijo 2 kupolasta oboka. Za glavnim oltarjem vodijo preko 3 stopnic pp vrata v zvonico.

Precej nižjo kapelo na levi strani prezbiterija členijo 4 slopi, ki nosijo kapasto kupolo in plitev apsidalni zaključek. Na levo vodi preprost pp portal v zakristijo, ki je cementno tlakana in je pokrita z banjo, v katero

se vrezujejo razno oblikovane sosvodnice ter oratorij z ravnim ometanim stropom, ki se odpira v veliko ppu lino v prezbitერიj. Vso notranjščino krasi figuralno-dekorativna slikarija (7 Marijinih žalosti, Oznanjenje, Rojstvo, Jezusova mladost) iz l. 1937.

Zvonica ima opečen tlak in banjasti obok, zakristija in oratorij pa imata opečni tlak.

Oprava: Glavni oltar, držan v baročni tradiciji, je delo M. Spillerja iz Vojnika iz ca 1860. Je boljše obrtne kvalitete. Pp slika, o. pl. v atiki, predstavlja Golgato, je istočasna in bp. Za oltarjem visita 2 sliki: Prva, o. pl., pps formata, predstavlja Jožefa z Marijo in Jezusom, v ozadju se kaže stebriščna arhitektura, zgoraj se prikazuje sv. Duh z angelškimi glavicami. Slika je srednje kvalitete in iz 19. stol. Druga je pdp formata, o. pl., in prikazuje objokovanje mrtvega Jezusa po angelih. Je kvalitetno delo 19. stol.

Lepi so leseni svečniki.

Oltar v Križevi kapeli ima menzo s korpusom v dolbini, tabernakelj, Deizisno skupino ter naslikani nastavek. Oltar je bp.

Ob slavaloku sta oltarja sv. Valentina in Antona Puščavnika. Oba sta tabernakljsta ter imata naslikana nastavka. Izdelal ju je Joseph Wrenk aus Sternstein 1843. Prvega krasita sliki Valentina in v atiki Marije pred velikim duhovnom, drugega Antona puščavnika in v atiki Jurija. Oltarni kipi Janeza in Pavla ter Sebastijana in Roka so baročni izdelki Ferdinanda Galla. Oltarji so povprečne rokodelske kvalitete ter držani v baročni tradiciji.

Orglje, bogato okrašene s hrustančevjem, akantom in jajčniki, ter z dvignjenim srednjim delom so iz 2. pol. 17. stol.

Prižnica in križev pot, tisk na platno, sta bp.

Oprema: V ladjinihxx podolžnicah sta v neobarčno okvirjenih nišah kipa Jezusa trpina in Marije7 žalosti iz 1. pol. 19. stol. , ki sta brez bp. V oratoriju visi več slik: Ex voto slika, pp formata, o. pl., ki predstavlja Marijo z mrtvim Jezusom, sedečo pod modrim baldahinom, ima spodaj napisani trak S. MARIA VON SCHOSBERG 1784 EX VOTO AB JOANNE NICOLAO I NEGRO 1822. Ostali slike, pp formata, o. pl., predstavljajoči Kristusa trpina in Marijo Dolores sta povprečne kvalitete in iz 1. pol. 19. stol.

Zvonik+Bronasti zvon je iz 1. 1926.

Podstrešje: Vsi oboki so opečni. Podstrešje dokazuje, da je imela cerkev že od vsega začetka sedanjo sestavo, čeprav je sedaj deloma dozidana z opeko. Ker je zvonik na podstrešju ves ometan, to dokazuje, ~~to dokazuje,~~ da je imela cerkev prvotno precej nižje zidove in da je imel ^{ot}prezbiterij prvotni zvoniku nagnjeno streho.

(Resume: Cerkev je bila zgrajena l. 1682. nekoliko nad 3 križi, ki so stali pri kapeli Božjega groba pri podružnici sv. Florijana. Bila je enakega konce pta, kot je danes. Po eksekraciji l. 1787 je naglo propadla in je bilax l. 1820. že deloma narušena. Leta 1822, so jo v celoti obnovili ter precej dvignili, nakar je proti sredini stoletja dobila svojo opravo. Zanimivo je, da ima cerkev vzhodni zvonik, kar pa je deloma pripisati proti zapadu visečemu terenu.

Okolica: Okoli cerkve je 5 kapel s stebroma in 3 loki, ki so bile vse fresko poslikane v 1. pol. 19. stol.

VOJNIK - p.c. M.B. (Hochenegg).

6.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Izpred cerkve je lep razgled na trg Vojnik in proti Celju.

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija, rkp. , str. 53, 53', (zapiski 1956).

(Franz X. Gorjup pravi v svojih Annotatio rerum memorabiliorum iz l. 1777 (str. 55), da je bila župnija v Vojniku ustanovljena l. 1613.) Vendar govore različne listine o tem, da je ž. cerkev obstojala tu že prej, tako iz l. 1273, kjer piše v Codexu iz Udin o nekem Henricusu de Grecz, ki je vse pravice, ki jih je imel do župnije Vojnik, prenesel na oglejskega patriarha. (str. 224).

Iz l. 1464 v istem Codexu, ko se omenja neki Hanns Vicari iz župnije Vojnika (str. 225).

Iz l. 1524. Urbar urada v Vojniku, zopet omenja župnijo.

Iz l. 1567 Vizitacijsko sporočilo (str. 81.), da je c. sv. Jerneja v Vojniku filiala župnije St. Leonard v Novi cerkvi. Kaj se je moralo pozneje zgoditi, da je bila c. l. 1613 uspostavljena kot župnija?

POKOPALIŠČE - staro pokopališče je bilo l. 1829 opuščeno in novo postavljeno.

(Župnijske knjige : Krstne knjige, nekaj listov iz 1645- 1654, strnjene od l. 1674. Poročne knjige od l. 1684, mrliške od l. 1702 (str. 262).

Ign. Orožen: Das Dekanat Neukirchen, l. 1893, str. 223, 265.

Stara ž. c. je imela v prejšnjih stol. 5 filial: sv. Florijana, Marije sedem žalosti, sv. Tomaža, sv. Miklavža, sv. Marjete in kapelo božjega groba. Od vseh teh starih podružnic stoji v prvotni obliki samo c. sv. Florijana v Vojniku.

Ign. Orožen: Das Dekanat Neukirchen, l. 1893, str. 232.

Nova cerkev je dolga 54m, ladja široka 12m, visoka 19.20m Stolp 56m. Prečna ladja 24m. Cerkev ima tloris križa, zidana v romanskem slogu, križni svdi. Dva kora. Prižnico izdelal Tirolec Stuffleßer. Vel.oltar je naredil Toman v Lj. Svečnike vlila Samassova delavnica. Slika na okna.

Zg. Danica, 1.1897, str. 365.

VOJNIK (Hochenegg)

Filiala, posvečena sv. Jerneju.

Pravilno orientirana cerkev ~~leži~~ stoji južno trga v n. v. 268m.

Viri in literatura: Ign. Orožen : Bistum Und Diözese Lavant VIII. Dekan t Neukirchen, Maribor 1893; Avg. Stegenšek: 25 let cerkvene umetnosti v lavatinski škofiji: Vojnik, Ljubitelj krščanske umetnosti., Maribor. 1914.

Cerkev je izredno velika ter spada med največje pri nas. Sestavljajo jo : pravokotna ladja z vzdanim zvonikom, kateri sta prizidana ob njegovem vzhodnem koncu 2 mnogo nižji kapeli pravokotne oblike, sledi nekoliko ožji in precej nižji 3/8 zaključeni presbiterij, kateremu je na jugu prizidana nadstropna zakristija z okroglim stolpičem s stopnicami vodečimi v oratorij. Gradnja je opečna, ometana. Strehe so sedlasta, strešasta, opečna; Kapelin dvojni sedlasti pločevinasti; zakristije pultasta, stolpičasta stožčasta, obe pločevinasti; zvonikova 8- strana piramidasta, iz angleškega škrlja.

Zunanjščina: Je neoromanska. Vanjo je vzdanih precej spomenikov. V fasadi se nahaja levo in desno vhoda več rimskih spomenikov, levo 10, desno 4,

med njimi eden večji z panonsko voluto in nosilcem sadja. V zapadni steni južne kapele je baročni nagrobnik z grbom zgoraj, mrtvaško glavo spodaj in napisom v sredini: HIER RUHET IN GOTT DER WOHLGEBÖHRENE HERR DONAT ALOISI FREYHERR VON DIENERSBERG SO DEN 22. JULII 1775 MIT TOD ABGANGEN. GOTT SEYE IHM GENAEDIG UND BARMHERZIG.

Notranjščina: Tlak je šamoten. Velika zidana pevska empora počiva na 6 neoromanskih stebrih in 9 križnih obokih. Na njej stoji ponovna 6stebrovki nosijo 9 križnih obokov in drugo emporo. Križno obokana zvonica tvori vežo, med tem ko sta na vsaki strani stopnišči za na emporo, nad njim pa v emporini etaži shrambi.

Ladjo pokrivajo 3 križni oboki, stranski kapeli, ločeni od ladje s slopoma in po 2 lokoma, križna oboka, presbiterij pa počezna banja ter 5/8 zaključek. Vse oboke nosijo mogočni slopi, od katerih tvorita nekoliko nižja presbiterijeva nekaka slavaloka. Vsa okna so izdelana iz barvnega stekla. Vsa notranjščina je dekorativno poslikana v romanski ornamentalni maniri ter dela vtis veličine.

Oprava: Vsi 3 marmornati oltarji so tabernakuljskega tipa ter neoromanski. Njihovi kipi so sadrasti. Obhajilna menza je stebričasta, marmornata. Neoromanska prižnica, neobaročni lestenec iz ^{nska} litega železa, sorazmerno male orglje ter vsa ostala oprava je neoromanska in BP.

Oprema: Največje vrednota cerkve je slavna Kremser-Schmidtova slika sv. Jerneja, katero so zadnjič renovirali v restavracijski delavnici v Ljubljani l. 1955-1956.

V oratoriju visi slika o. pl. sv. Jakob se bori z angelom v 4-listnem okviru, ki je srednje kvalitete in iz 19. stol.

Istotam je slika pp formata, o. pl., predstavljajoča Immaculato, ki je kvalitetnejše delo iz 19. stol.

V sakristiji je baročni relikviar iz l. 1769 ter ~~xx~~ velik marmornat lavabo delo J. Gologranca iz konca 19. stol.

Istotam se nahaja gotski kelih, ki ima 6-listno noge z grčavo vejico in vrezana gotsko ornamentiko, široki prstan z napisi IHE SUS MAR IA ter rahlo usločeno kupo. Kelih je iz ca. 1500.

Od paramentov je omeniti onega iz rdečega žameta z zlato apliciranimi ornamentami iz 19. stol.

V cerkvi pod emporo se nahajajo ostanki kapeline oprave iz bližnje sirotišnice iz l. 1892, ki je vse BP.

Podstrešje: Vsi oboki so opečni.

Zvonik: Bronasti zvon iz l. 1922 je Böhlov iz Maribora.

Resume: Ker je bil Vojnik deželno knežj^a enklava v sredi krške posesti, je gotovo imel že zelo zgodaj cerkev, na kar kaže tudi njen patrocini^j. Prvi vikar Hanns se omenja l. 1464, prvi župnik Luka Anderhofer pa l. 1524.

L. 1567 se cerkev omenja kot podružnica prafare Nova cerkev. Ker Franc Ksaverij Gorjup l. 1777 omenja, da je bila v Vojniku l. 1613 ustanovljena župnija, to dokazuje, da je morala v 2. pol. 16. stol. v času luterskih homatij propasti. Staro cerkev s prezidanim zvonikom in s prizidanima kapelama datira Ig. Orožen v 17. stol.] Ker je postala premala, so začeli l. 1885 po načrtih domačega mojstra Vincenca Greina graditi novo cerkev, za katere temelje so porabili ostanke podrte podružnice sv. Nikolaja. Vendar se je gradnja kmalu ustavila. Šele med leti 1896- 1899 so zgradili po načrtih dunajskega arhitekta Riharda Jordana sedanjo mogočno stavbo, katere gradnjo je vodil J. Gologranc iz Celja.

Okolica: Poleg cerkve stoji nadstropno župnišče, ki je v osnovi staro. Južno župnišča je kaplanija, katere nadstropje je iz l. 1847. Zapadno državne cerkve leži pokopališče, ki je iz l. 1829. Preje je bilo okoli farne cerkve. Na pokopališču je omeniti kameniti kip Pieta na grbu u Sernecev.

Konsrevatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo:

Opombe: V vojniški fari sta stali do l. 1787. cerkvi sv. Nikolaja vzhodno Arclina in sv. Marjete v Šmarjeti pri Celju. Obe podružnici se omenjata že l. 1567. Cerkev sv. Nikolaja je bila po eksekraciji kupljena od družine Špes ter vzdrževana prav do 70 let 19 stol. V njej so celo postavili nov glavni oltar. Pozneje je začela propadati in je bila l. 1884. podrta ter njen memorial porabljen za fundamente nove farne cerkve. Pri cerkvi sv. Marjete je bila tkzv. mückendorfska ali šmarješka gosposčina, ki je obsegala tudi preko ceste ležeči tkzv. Smrečji dvor. Cerkev je bila podrta l. 1834. in na njenem mestu urejen vrt. Obe cerkvi se omenjata že v vojniškem urbarju iz l. 1524.

J. Curk: Celjska topografija, rkp., str.52, 52', (zapiski 1956).

Cerkev je stala na spodnjem koncu kraja sv. Marjeta, na južni~~m~~x meji žu-
pni~~e~~, na desni strani ceste vodeče v Celje.

*e 1.1567 omenjena v vizitacijskem sporočilu. L.1787 exsekrirana.

* Pozneje služila kot klet, dokler jo niso podrli.

*gn.Orožen: Das Dekanat Neukirchen, 1.1893, str.247-249.

Podružnica je stala nad Arclinom, nad cesto ki je peljala v Blagovno. Omenja jo že vizitacijsko sporočilo iz l.1567(str.80)L.1787 je bila ekskrirana in je začela razpadati. L.1830 jo je začel popravljati domačin Valentin Spes, po njegovi smrti je začela razpadati in njeno material so porabili pri zidavi župne cerkve v Vojniku.

Ign. rožen: Das Dekanat Neukirchen, l.1893, str.243247.